



A KSH jelenti: Gazdaság és társadalom, 2014/9

Tartalom

Hazai és nemzetközi makrogazdasági és pénzügyi folyamatok.....	1
Ágazati teljesítmények.....	1
Társadalmi és jövedelmi folyamatok.....	2

Hazai és nemzetközi makrogazdasági és pénzügyi folyamatok

- 2014 első kilenc hónapjában a világgazdasági folyamatokat számos tényező – például geopolitikai események, a Fed eszközvásárlási programjának befejezése – befolyásolta.
- A Nemzetközi Valutaalap előrejelzése szerint a **globális gazdaság** teljesítménye 2014-ben – az előző évihez hasonló mértékben – 3,3%-kal fog bővülni. A túlnyomórészt fejlett országokat tömörítő OECD egészére számított GDP 2014 első három negyedévében – mérséklődő növekedési ütem mellett – átlagosan 1,9%-kal¹ haladta meg az egy évvel korábbi szintet.
- 2014 január–szeptemberében az **Egyesült Államok** gazdasági teljesítménye 2,3,¹ **Kínáé** 7,4, **Japáné** 0,5%-kal¹ bővült az egy évvel korábbihoz képest.
- Az előzetes adatok alapján 2014 első kilenc hónapjában az **Európai Unió (EU-28)** tagországainak együttes teljesítménye 1,4%-kal² magasabb volt az egy évvel korábbinál. Az unió legnagyobb nemzetgazdasága, Németország teljesítménye 1,6%-kal² bővült.
- **Hazánk bruttó hazai terméke** a KSH – korlátozott információs bázisra épülő – gyorsbecslése szerint **2014 III. negyedévében** 3,2, az első három negyedévében 3,6%-kal bővült az egy évvel ezelőttihez képest. Az emelkedés oka elsősorban a mezőgazdasági és – a járműgyártás és a hozzá kapcsolódó beszállítói ágazatok termelésbővülése miatt – az ipari teljesítmény növekedése.
- 2014 január–szeptemberében – a szezonálisan és naptárhatással kiigazított index szerint – a magyar gazdaság teljesítménye 3,4%-kal emelkedett az egy évvel korábbihoz mérten, amellyel az **uniós rangsor élmezőnyében helyezkedünk el**.
- A **nemzetgazdasági beruházások** volumene 2014 III. negyedévében 16, január–szeptemberében 20%-kal bővült az előző év azonos időszakához viszonyítva. A nemzetgazdasági ágak döntő többségében nőtt a beruházási teljesítmény. A feldolgozóipari beruházások 2014 első kilenc hónapjában 23%-kal emelkedtek.
- **2014 január–szeptemberében** – euróban kifejezett előzetes adatok alapján – az **export értéke** 4,2, az **importé** 4,4%-kal nőtt az előző év azonos időszakához képest. A külkereskedelmi **mérleg** 4997 millió eurós többlettel zárt, ami az egyenleg 119 millió eurós bővülését jelenti a 2013. január–szeptemberi 4878 millió eurós aktívumhoz képest.

- A részletesen feldolgozott **első nyolc havi** adatok alapján a kivitel **volume** 7,6, a behozatalé 8,6%-kal emelkedett az előző év azonos időszakához mérten. Az összes termék-külkereskedelem mintegy harmadát adó feldolgozott termékek kiviteli és behozatali volumene 6,4, illetve 9,7%-kal bővült. A kivitel 54%-át, valamint a behozatal 46%-át adó gépek és szállítóeszközök exportja 8,5, importja pedig 8,0%-kal nőtt.
- Az év első nyolc hónapjában a külkereskedelmi forgalom **forintár-szintje** az exportban 0,6%-kal növekedett, az importban szinte nem változott az előző év azonos időszakához viszonyítva, így a **cserearány** 0,7%-kal javult.
- **2014. január–októberben** az **államháztartás központi alrendszerének** pénzforgalmi szemléletű, konszolidált hiánya – a Nemzetgazdasági Minisztérium előzetes adatai alapján – 810 milliárd forint volt, 78 milliárd forinttal kevesebb, mint 2013 azonos időszakában. Az alrendszernek közül a központi költségvetés egyenlege 165 milliárd forinttal javult, a január–októberi deficit 1027 milliárd forintot tett ki. A két másik alrendszer egyenlege ezzel szemben kedvezőtlenebbé vált, a társadalombiztosítási alapok többlete 50 milliárd forinttal, 185 milliárd forintra, az elkülönített állami pénzalapoké 37 milliárd forinttal, 33 milliárd forintra csökkent.
- A Magyar Nemzeti Bank előzetes adatai szerint 2014. szeptember végén a háztartások **pénzügyi eszközei** 35,9 billió forintot tettek ki, 7,1%-kal többet az egy évvel korábbinál. A **kötelezettségek** értéke 9,0 billió forint volt, az egy évvel ezelőttnél 3,1%-kal kevesebb. A két tényező különbségeként előálló **nettó pénzügyi vagyont** 26,9 billió forint volt, 11%-kal több a 2013. szeptember végénél. A kötelezettségek között megjelenő **devizahitelek** állományi értéke (4,2 billió forint) 7,4%-kal elmaradt az egy évvel korábbtól. A **háztartások nettó finanszírozási képessége** a 2014 III. negyedévével záruló elmúlt egy évben 1870 milliárd forint volt, ami a GDP 6,2%-ának felelt meg.

Ágazati teljesítmények

- **Kalászos gabonával** az előző évinél 3,1%-kal nagyobb területet vetettek be **2014-ben**, és 6,1%-kal több, 7,2 millió tonna gabona termett. A termésmennyiségek és a termésátlagok – a rozs kivételével – mind-egyik gabonaféléknél felülmúlták az előző év eredményét.
- A **mezőgazdasági termelői árak** 2014 január–szeptemberében 7,4%-kal csökkentek az előző év azonos időszakához viszonyítva. A növényi termékek ára 11,7%-kal mérséklődött, az állati termékeké alig változott (–0,1%). A szeptemberi 5,1%-os árcsökkenés a növényi termékek 6,2, és az állati termékek 3,5%-os árcsökkenéséből adódott.
- A mezőgazdasági termelés **ráfordítási árai** 2014 január–szeptemberében 3,4%-kal alacsonyabbak voltak az előző év azonos időszakához képest. A **folyó termelőfelhasználás** árszínvonal a 4,1%-kal csökkent, a mezőgazdasági **beruházásoké** 1,9%-kal nőtt. Az **agráröllő** értéke 95,9%-os volt.
- **2013-ban** a mezőgazdasági **termőföld árak** és **földbérleti díjak** lassulva, de tovább emelkedtek. A legnagyobb súlyt képviselő művelési ág, a szántó hektáronkénti ára 10,3, bérleti díja 5,2%-kal lett magasabb.

¹ Szezonálisan kiigazított.

² Szezonálisan és munkanaphatással kiigazított.

- Az **ipari termelés** 2013 szeptembere óta folyamatosan bővül, idén volume-ne az első negyedévben 8,4, a másodikban 10,5, a harmadikban pedig 7,0%-kal magasabb volt, mint egy évvel korábban. A bővülést az I. negyedévben kizárólag a külpiaci értékesítés hajtotta, a rákövetkező negyedévekben azonban már a hazai értékesítés is növekedett. Összességében január-szeptemberben a termelés volumene 8,6%-kal felülmúlta az előző év azonos időszakit. Az export volumene az első három negyedévben 11,1, a hazai eladásoké 1,5%-kal meghaladta az egy évvel korábbit.
- Az ipar több mint kilenctizedét adó **feldolgozóiparban** az első három negyedévben 9,7%-os volumenbővülés volt, az ágazak mindegyikében nőtt a termelés az előző év azonos időszakához képest. A járműgyártásban továbbra is jelentős, 23,5%-os a növekedés, elsősorban a közúti gépjármű-gyártás kiemelkedő teljesítménye miatt. Az élelmiszeripar termelése 5,9%-kal nőtt az egy évvel korábbi időszakhoz képest. A számítógép-, elektronikai, optikai termékek gyártása – a március óta tartó növekedés következtében – 1,1%-kal bővült. A legkisebb alág, a textil- és bőripar bruttó kibocsátása 17,7%-kal nőtt.
- A legalább 5 főt foglalkoztató vállalkozások körében az **egy alkalmazásban állóra jutó ipari termelés** január-szeptemberben 6,4%-kal emelkedett, 2,2%-os létszámnövekedés mellett.
- Szeptember végén a megfigyelt feldolgozóipari ágazatok összes **rendelésállományának** volumene 17,2%-kal magasabb volt az egy évvel korábinál. Az **új rendelések** volumene szeptemberben 8,8%-kal emelkedett.
- Az **ipari termelői árak** az első kilenc hónapban átlagosan 0,7%-kal alacsonyabbak voltak, mint egy évvel korábban. A belföldi értékesítés árai 2,2%-kal mérséklődtek, ez elsősorban az energiaszektor árainak csökkenéséből adódott. A feldolgozóiparban az árak átlagosan 0,8%-kal magasabbak voltak, mint egy évvel korábban. Az exportértékesítés árai 0,3%-kal emelkedtek.
- Az **építőipari termelés volumene** az első kilenc hónapban 18,1%-kal nőtt az egy évvel korábbihoz képest, ezen belül az épületek építése 8,9, az egyéb építményeké 28,1%-kal bővült. A 2014 szeptemberében kötött **új építőipari szerződések** volumene 30%-kal alacsonyabb volt, mint az egy évvel korábbi, magas bázis. Az építőipari vállalkozások **szerződésállománya** szeptember végén 23,6%-kal meghaladta a 2013. szeptember végét.
- Az első kilenc hónapban az **építőipar termelői árai** átlagosan 2,2%-kal meghaladták a 2013. január-szeptemberit.
- Az első kilenc hónapban 5168 **új lakás épült**, 27%-kal több, mint egy évvel korábban. Az építésügyi szakhatóságok 6947 lakás építésére adtak ki **engedélyt**, ez 34%-kal meghaladja a használatba vett lakásokét és 30%-kal több, mint az előző év azonos időszakában volt. A természetes személyek által épített lakások aránya (61%) nőtt, a vállalkozások által építetteké (38%) csökkent, Budapesten ugyanakkor a lakások 67%-át vállalkozások építették. A használatba vett lakások **átlagos alapterülete** 102 m² volt, gyakorlatilag ugyanannyi, mint egy évvel korábban.
- A szolgáltató ágazatok közül a **kiskereskedelmi forgalom** volumene **2014 szeptemberében** és az I–III. negyedévben egyaránt 5,0%-kal nőtt.
- 2014 első kilenc hónapjában a kiskereskedelmi forgalom csaknem felét kitevő **élelmiszer- és élelmiszer jellegű vegyes üzletek** eladásai 5,1%-kal meghaladták az előző év azonos időszakit. Ezen belül a forgalom több mint háromnegyedét lebonyolító vegyes termékkörű üzletek (hiper- és szupermarketeké, vegyesboltoké) 3,0%-kal csökkent, ezzel párhuzamosan – elsősorban a dohány-kiskereskedelmet érintő jogszabályváltozások miatt – az élelmiszer-, ital-, dohányáru-szaküzleteké 1,6-szeresére emelkedett. A **nem élelmiszertermékeket forgalmazó kiskereskedelmi egységek** forgalma 2014. január-szeptemberben 5,0%-kal nőtt 2013 azonos időszakához képest. A tevékenységcsoporton belül a legnagyobb mértékben a textil-, ruházati- és lábbeli-kiskereskedelem, valamint az iparcikk jellegű vegyes kiskereskedelem forgalma bővült (16, illetve 10%-kal). A gyógyszer-, gyógyászatitermék-, illatszerüzleteké 4,3%, a forgalom háromtizedét adó bútór-, műszacikk-üzletek eladásai 1,1%-kal emelkedtek. A könyv-, számítástechnika- és egyébiparcikk-

üzleteké 2,7%-kal csökkent. Az **üzemanyag-kiskereskedelem** forgalma az I–III. negyedévben 4,9%-kal bővült, miközben a járműüzemanyagok fogyasztói ára átlagosan 1,5%-kal csökkent.

- A kiskereskedelmen kívül számba vett **gépjármű- és járműalkatrész-kiskereskedelem** eladási volumene 2014 első kilenc hónapjában 3,6%-kal meghaladta az előző év azonos időszakit.
- A **kereskedelmi szálláshelyeken** a vendégek száma 6,8, a vendégéjszakáké 4,9%-kal emelkedett 2014 első háromnegyed évében. Mind a belföldiek, mind a külföldiek vendégforgalma bővült a vizsgált időszakban, a külföldieké 1,8, a belföldieké 8,3%-kal. (A vendégéjszakák számát tekintve a külföldi forgalom volt nagyobb, ugyanakkor a vendégek számát tekintve a belföldi vendégek száma meghaladta a külföldiekét, vagyis az átlagos tartózkodási idő a külföldiek esetében valamivel magasabb.) A vendégforgalom emelkedése a szálláshelyek bruttó árbevételében is megmutatkozott: folyó áron összesen 9,3%-os növekedést könyveltek el az ágazat árszintjének 2,6%-os emelkedése mellett.
- A **vendéglátóhelyek** eladási forgalmának volumene 5,4%-kal nőtt az előző év azonos időszakához képest, értéke 2014. január-szeptemberben összesen 610 milliárd forintot tett ki.

Társadalmi és jövedelmi folyamatok

- Az előzetes **népmozgalmi adatok** alapján 2014 I–III. negyedévében 68 119 gyermek született, 3,0%-kal (2012 fővel) több, mint egy évvel korábban, a születési arányszám 8,9 ezrelékről 9,2 ezrelékre emelkedett. Az elhunytak 92 464 fős száma 2,4%-kal (2230 fővel) elmaradt az előző év azonos időszakitól, a halálozási arányszám pedig – 0,3 ezrelékpontos csökkenés mellett – 12,5 ezreléket tett ki. Ezekből következően a természetes fogyás (24 345 fő) 4242 fővel mérséklődött 2013. január-szeptemberhez mérten. A csecsemőhalandóság első kilenc havi 4,5 ezrelékes mutatója 0,7 ezrelékponttal kevesebb az egy évvel korábinál. 2014. január-szeptember során 32 301 házasságot kötöttek, 4,1%-kal többet az előző év azonos időszakához képest.
- **2014 III. negyedévében** a munkaerő-piaci mutatók továbbra is javuló tendenciát mutattak: a foglalkoztatottság bővült, a munkanélküliség mérséklődött az egy évvel korábbihoz képest. A 15–64 éves **foglalkoztatottak száma** 4 millió 151 ezer fő volt, 194 ezerrel (4,9%-kal) több a 2013. III. negyedévinél, a **foglalkoztatási arány** pedig 3,6 százalékponttal 62,8%-ra nőtt. A foglalkoztatás bővülése a férfiak körében valamelyest nagyobb mértékű volt, esetükben a foglalkoztatási arány 69,3, a nőknél 56,5%-ra emelkedett. A foglalkoztatási arány a munkaerőpiacon kis számban jelen lévő 15–24 éves fiataloknál 23,7, a legjobb munkavállalási korú 25–54 éveseknél 79,6, az 55–64 éveseknél 43,0%-ra nőtt. **2014 augusztus-októberében** folytatódott a foglalkoztatás bővülése: a foglalkoztatottak 4 millió 153 ezer fős száma 194 ezer fővel, míg a foglalkoztatási arány 62,9%-os értéke 3,6 százalékponttal meghaladta az egy évvel korábbit.
- A **munkanélküliek száma – 2014 III. negyedévében** és a 15–64 évesek körében – 102 ezer fővel, 332 ezerre visszaesett, a **munkanélküliségi ráta** 7,4%-os értéke pedig 2,5 százalékponttal elmaradt a 2013. III. negyedévitől. A férfiak és a nők munkanélküliségi mutatói egyaránt csökkentek, a férfiaké erőteljesebben. A férfiak körében a munkanélküliségi ráta 7,1, a nőknél 7,8%-ra mérséklődött. Éves összehasonlításban a 15–24 éves fiatalok (21,3%), a 25–54 évesek (6,3%), továbbá az 55–64 évesek (6,1%) munkanélküliségi rátája egyaránt csökkent. A munkanélküliek fele legalább egy éve keresett állást, a munkanélküliség átlagos időtartama egy év alatt 19,1-ről 19,5 hónapra emelkedett.³ **2014. augusztus-októberben** a munkanélküliség tovább csökkent: a munkanélküliek száma egy év alatt 115 ezerrel, 319 ezer főre, munkanélküliségi ráta 2,8 százalékponttal, 7,1%-ra mérséklődött.
- 2014. január-szeptemberben a teljes munkaidőben alkalmazásban állók nemzetgazdasági szintű⁴ havi **bruttó átlagkeresete** 234 000, ennek – családi kedvezmény nélkül számított – **nettó** összege 153 300 forint volt. A kereseteket terhelő járulékok és a személyi jövedelemadó-szabályok válto-

³ A 15–74 éves népességen belül.

⁴ A legalább öt főt foglalkoztató vállalkozásoknál, a költségvetési intézményeknél és a megfigyelt nonprofit szervezeteknél.

zatlansága következtében a bruttó és a nettó átlagkereset egyaránt 2,9%-kal meghaladta a 2013. január–szeptemberit. (A közfoglalkoztatottak átlagkereseti adatait figyelmen kívül hagyva a bruttó és a nettó béreket szintén azonos növekedési ütem jellemezte: 5,2%.) A nettó keresetek egy év alatt a vállalkozásoknál 4,5, a közfoglalkoztatottak nélküli köz-, illetve nonprofit szférában 6,4, illetve 6,7%-kal nőttek. (A költségvetési intézmények és a nonprofit szervezetek esetében a megkülönböztetést a közfoglalkoztatottak jelentős száma indokolja. Ebben a két gazdálkodási formában alkalmazzák a közmunkások 93%-át.) A költségvetési és a nonprofit szférában dolgozók egy része a keresetbe nem tartozó **kompenzációban** részesült, a juttatás havi összege átlagosan bruttó 9800, illetve 9400 forint volt.

- A **fogyasztói árak októberben** 0,4, az **első tíz hónap átlagában** 0,1%-kal maradtak el az előző év azonos időszakától. Az infláció fokozatos lassulása, majd megszűnése elsősorban a rezsicsökkentéssel magyarázható, de

2014 január–októberében összességében enyhén, 1% alatti mértékben az egyéb cikkek, üzemanyagok, a ruházatkodási- és tartós fogyasztási cikkek, valamint az élelmiszerek ára is csökkent, miközben a szeszes italok, dohányárak és a szolgáltatások továbbra is drágultak. A nyugdíjasok fogyasztóiár-indexe január–októberben (99,4%) minden más lakossági csoportétól elmaradt.

- 2014 első kilenc hónapjában közel 12 ezer **személyesüléses közúti közlekedési baleset** történt, amelyekben 425 ember veszítette életét. Közel 4 ezren súlyosan, és mintegy 11 ezren könnyebben megsérültek. A balesetek tizedében játszott szerepet az alkohol. A balesetek száma az előző év hasonló időszakához viszonyítva enyhén – 1,9%-kal – emelkedett, de kimenetelük összességében kevésbé volt súlyos: 12 fővel kevesebben haltak meg, a súlyosan sérültek száma nem változott, a könnyebben sérülteké 1%-kal emelkedett.

1. tábla

Összefoglaló adatok

(indexek az előző év azonos időszakának százalékában)

1.) 2014. január–szeptember

Megnevezés	2013	2014.		
		január–augusztus	szeptember	január–szeptember
Ipari indexek				
termelés	101,1	108,7	107,6	108,6
értékesítés belföldre	97,8	101,4	102,0	101,5
értékesítés exportra	104,4	111,6 ^R	108,0	111,1
létszám	100,5	102,2 ^R	102,7	102,2
termelékenység	100,5	106,6 ^R	104,8	106,4
Építőipari termelés indexe	108,5	120,2 ^R	107,3	118,1
Mezőgazdasági értékesítés indexe	106,9	113,1	105,3	111,8
Kiskereskedelmi forgalom indexe	101,8	105,0	105,0	105,0
Behozatal értéke, millió euró	74 739	51 105	6 792	57 897
értékindexe	102,0	104,3	105,0	104,4
Kivitel értéke, millió euró	81 294	55 150 ^R	7 744	62 894
értékindexe	101,7	104,0	105,8	104,2
Árindexek				
ipari termelői árak	100,7	99,3	99,7	99,3
ipari belföldi értékesítési árak	99,5	97,8	97,7	97,8
mezőgazdasági termelői árak	92,2	91,3	94,9	92,6
behozatali forintárak	99,4	99,9
kiviteli forintárak	100,0	100,6
Alkalmazásban állók létszáma, ezer fő	2 700	2 809 ^R	2 856	2 814
index	101,0	105,1 ^R	104,7	105,0
Munkanélküliségi ráta ^{a)} , %	10,3	7,4 ^{b)}
Bruttó átlagkereset, ezer forint	230,7	234,6	229,6	234,0
nominális index	103,4	102,9	102,4	102,9
Nettó átlagkereset, ezer forint	151,1	153,7 ^R	150,4	153,3
nominális index	104,9	102,9	102,4	102,9

a) A 15–64 éves népességben belül.

b) 2014. július–szeptember.

^R Revidált adat.

2.) 2014. január–október

Megnevezés	2013	2014.		
		január–szeptember	október	január–október
Fogyasztóiár-index	101,7	99,9	99,6	99,9
Az államháztartás központi alrendszerének egyenlege, milliárd forint	-933	-845	35	-810
Ebből:				
központi költségvetés	-985	-1 037	10	-1 027
társadalombiztosítási alapok	1	158	27	185

**További információk, adatok
(linkek):**

[Táblák](#)
www.ksh.hu

Elérhetőségek:

kommunikacio@ksh.hu

[Információs szolgálat](#)

Telefon: (+36-1) 345-6789

© KÖZPONTI STATISZTIKAI HIVATAL, 2014

A kiadvány kialakítása egyedi, annak tördelési, grafikai, elrendezési és megjelenési megoldásai a KSH tulajdonát képezik. Ezek átvétele, alkalmazása esetén a KSH engedélyét kell kérni.

Másodlagos publikálás csak a forrás megjelölésével történhet!